

dets Heelhed, men jeg ønsker kun, da der jo dog er Mulighed for Sagens yderligere Behandling her, at gjøre et Par enkelte Bemærkninger. Ethvert Lovforslag, der kommer herind, maa indtil videre betragtes som en Umyndig, der er under Bærgemaal, og først ved dets Gjemmemførelse kommer Myndigheden. Men det er undertiden rigtignok meget vanskeligt at finde den rette Bæрге for den Umyndige. Indtil videre veed jeg med Hensyn til nærværende Lovforslag nu dog ikke rettere, end at den Gnefte, som jeg kan henvende mig til som dets Bæрге, uden dermed ligefrem at ville sige, at han egentlig er „ret Bæрге“, maa være den ærede Indenrigsminister. Hvad jeg ønsker at fremhæve, det er den Tvivl, som der kan være om, hvad der egentlig er Meningen af Lovforslagets § 2. Idetmindste er den da mig uklar. Saasnart der er Spørgsmaal om den Art af Bestemmelser, som gjøre Indgreb i Contractsfrihed, bør netop enhver Regel, der skal gives, være klart gjennemtenkt, saa at dens Anvendelse ikke forvolder næsten uoverstigelige Vanskeligheder, eller saa at den ved nærmere Betragtning viser sig ikke at kunne opretholdes. Men nu tilstaaer jeg, at jeg idetmindste paa ingen Maade tør paatage mig at sige, hvorledes den foreliggende § 2 i Virkeligheden vilde være at gjemmemføre. Det hedder i Sammes Begyndelse, at ved Bortforpagtning paa 50 eller flere Aar af en Gaard, der er Fæstetvang undergivet, maa Jorddroten herefter ikke modtage eller betinge sig af Forpagteren anden Betaling eller Udelse end den aarlige Forpagtningsafgift. Jeg tvivler nu ikke om, at naar der desuagtet skulde blive sluttet en Overenskomst, hvori Jordens Eier betingede sig anden Betaling end den aarlige Forpagtningsafgift, og Forpagteren saa vægrede sig ved at efterkomme denne Overenskomst, samt der som Følge deraf blev anlagt Sag imod ham, da vilde denne foreligge simpelt og klart. Det er nemlig klart, at Domstolene i saa Tilfælde vilde sige: Da Du ikke maa betinge Dig anden Betaling end Forpagtningsafgiften, og da vedkommende Forpagter gjør Indsigelse, maa Dit Søgmaal naturligtvis afvises. Dette er, som sagt, klart nok, men Sagen bliver en ganske anden,

dersom de begge to i Forening have fuldbyrdet Overenskomsten, og dersom Jorddroten, Jordens Eier, allerede har modtaget en saadan Udelse eller Betaling. Det hører til de allervanskeligste Spørgsmaal, naar der ikke er opstillet en klar og tydelig Regel, om der kan finde en Tilbagefølgingsret Sted i saadanne Tilfælde, hvor Betaling frivillig er givet af den, som kunde have vægret sig ved at yde samme. Jeg tror, at man med Føie kan fordrø af en Lov, som vil begrunde en Indskrænkning i Contractsfriheden, at den med rene og klare Udtryk skal udtrykke Omfanget af den Begrændsning, som efter Samme skal finde Sted. — Den samme Bemærkning lader sig gjøre med Hensyn til Slutningen af Paragraphen. Der hedder det: „Forpagtningsafgiften maa Jorddroten ikke lade sig forudbetale eller betinge sig forudbetalt“. Det er derefter ganske klart, at, naar der kun er sluttet en Overenskomst, men den ikke er fuldbyrdet, og man vil gjøre denne Overenskomst gjældende ved Domstolene, saa vilde Domstolene sige: „den gjælder ikke“. Men noget ganske Andet er det, hvorledes Sagen skal afgjøres, dersom der har fundet en Forudbetaling Sted, og dersom den Paagjældende har givet en bestemt og reen Erklæring om, at han frastriver sig ethverisomhelst Efterkrav i Henhold til den Lov, som her er foreslaaet givet. Jeg vil idetmindste ikke paatage mig at sige, hvad der vilde være det rette Resultat i et saadant Tilfælde. Men jeg tror med Sandhed at kunne paastaae, at en saadan Lov maa afgjøre Forholdet reent og klart, dersom den overhovedet vil gaae ind paa den Art af Bestemmelser. Jeg veed ikke, om Noget skulde kunne ville sige, at der bagved hele Loven vil ligge de almindelige Regler, som overhovedet komme til Anvendelse, naar man overtræder Fæstelovgivningen, at der er Fæstetvang, at en Undtagelse fra Fæstetvangen kun finder Sted med Hensyn til visse ganske særegne Forpagtningscontracter, og at der altsaa, dersom disse ikke i Gætt og Alt ere overensstemmende med Loven, foreligger en Overtrædelse af Fæstelovgivningen. Det vilde dog vistnok være at give den her foreslaaede Lov en altfor dristig Baggrund. Naar der er